

TERE IS SUCH A HOUSE IN WARSAW

the history of
Saint Francis de Sales
Almshouse Society in
Warsaw

Warsaw 19th century philanthropy

- ❖ after the downfall of the Polish state, charity grew to become one of the most important social activities as the only one not prohibited nor sanctioned,
- ❖ citizens of Warsaw skillfully combined charity with cultural activity for the purpose of preservation of national heritage,
- ❖ philanthropy became the field on which people of different social background, status, nationality and religion would meet,
- ❖ charities were open for the needy regardless of their status or religion,
- ❖ charity was what united people in multicultural Warsaw,

130 years of help

History of charity under the name
„Przytułek św. Franciszka Salezego w Warszawie”
begins around the year 1880

- ❖ Anna Kobylińska, former sister of mercy from the Vincent de Paul congregation was the initiator,
- ❖ with the support of the Informational Bureau of Exceptional Poverty, in 1882 she rented an apartment in Powiśle initially taking care of 6 women,
- ❖ by being vocal about the scale of needs she gathered support that allowed to take care of around 80 people,
- ❖ housing conditions limited the scope of help, which is why the pastor of the Holy Cross Parish, fr. Bishop Kazimierz Ruszkiewicz appeared with support,
- ❖ with a group of noble people he formed a Council of Welfare, which soon evolved into the **Saint Francis de Sales Almshouse Society in Warsaw.**

Almshouse board of guardians

Zarząd Towarzystwa, uznając nagłą potrzebę rozszerzenia zakładu starców i kalek, postanowił otworzyć nowy oddział przy ulicy Szczygłej pod № 6 i 9, gdzie obecnie znajduje pomieszczenie 80 ubogich, przeważnie kobiet.

Na opiekunów pomienionego zakładu zaproszeni zostali: J. E. ksiądz biskup Kazimierz Ruszkiewicz, ksiądz Euzebjusz Brzeziwicz, pani Kazimierzowa z Górskich Sobańska, baronowa Józefowa Weissenhoffowa, księżna Tadeuszowa Lubomirska, księżna Włodzimierzowa Czartoryska, z hr. Kwileckich Marja Zawiszyna, Julja Górska, Olimpja Blochowa, Julja Filipkowska, Paulina Kowalska, Helena Domaszewska i Klementyna Medekszyzna, pp.: Szymon Krzeczkowski, Leopold Krenenberg, Jan Bloch, Konstanty Rudzki, Aleksander Łapiński, Kazimierz Regulski.

Opiekunowie ci podjęli się dostarczać potrzebnych funduszków na utrzymanie powyższego zakładu.

Zarząd Towarzystwa, zgodnie z opinią rady pra-

from words into action

23th October 1895

- ❖ in the apartment belonging to the fr. bishop Kazimierz Ruszkiweicz during the first meeting of the Almshouse Board of Guardians, thanks to the generous declaration of Jan Bloch, it has been decided to build a house for the officially working „**Saint Francis de Sales Almshouse for the abandoned and unable to work**”,

3rd July 1896

- ❖ foundation act has been signed by the Almshouse Board of Guardians and the foundation stone layed for the construction of the House,

1st July 1897

- ❖ less than two years from the decision to build the house at ul. Solec 36, first tenants moved in,

8th December 1897

- ❖ The Almshouse has been dedicated by Father Bishop Kazimierz Ruszkiewicz during a ceremony in the presence of all members of the Board and representatives of the WTD.

1897

dedication ceremony

was an event reported by the warsaw press:
27th November by Warsaw Courier (Kurier Warszawski) and Courier Daily (Kurier Codzienny), the day after that the Act of Dedication has been published in the 51st issue of The Illustrated Weekly.

A lot of prominent people became founders of the House, among them: Andrzej Zamoyski, Aleksandra Weysenhoff, Konstanty and Antonina Rudzcy, Wilhelm Rau, Leon Leval, Kazimierz and Maria Sobańscy, Leopold Kronenberg, Gustaw Gerlach, but primarily Emilia and Jan Bloch.

"Rodzący się instytut potrzebował zasiłków pieniężnych i darów w naturze. Pieniądzy dostarczali ludzie zamożniejsi, materiałów - kupcy i przemysłowcy. (...) Ponieważ w pierwszych latach od razu okazało się, że najslabszym punktem instytucji są lokale: ciasne, niewygodne i rozrzucone, więc czcigodna Siostra Anna umyśliła.. wybudować specjalny dom dla Przytułku..... A gdy po wielu latach udało się jej zebrać na ten cel 2.600 rubli - przystąpiła do czynu!... Wnet bowiem, Siostra Anna znalazła nowych a mocnych dobrodziejów, którzy umożliwili jej urzeczywistnienie takiego nieprawdopodobieństwa, jakim jest - wybudowanie domu za niecałe trzy tysiące rubli... Największe na ten cel ofiary wpłynęły od rodziny Blochów. P. Jan Bloch dał 2.000 rs. i 6.000 łokci placu przy ul.Solec nr. 36, pani Weyssenhoffowa - 1.000 rs. gotówką i za 1.500 rubli klejnotów. Nadto zaś złożyli większe sumy: Ordynat Maurycy Zamoyski (...) Leopold Kronenberg (...) Razem 79 osób dobroczynnych złożyło 29.000 rubli."

press about us

Excerpt from the article by
Bolesław Prus
„Kurier Codzienny”,
13th December 1896

TYGODNIK ILLUSTROWANY

"W ubiegłym tygodniu odbyło się poświęcenie nowej instytucji filantropijnej. Jest nią przytułek dla ludzi starszych, osłabionych wiekiem i niezdolnych samodzielnie na chleb pracować. (...) Nowy przytułek urządzony został w ten sposób, że starość jest w nim nie tylko znośna, ale nawet przyjemna. Pensjonarze i pensjonarki mają tam pomieszczenie wygodne, w pokojach widnych, schludnych, pełnych powietrza, w jakich może i za lat młodych nie mieszkali. Jedzenie dostają smaczne i zdrowe, a że starość modlić się lubi i często potrzebuje, urządzono w przytułku kaplicę, ozdobioną pięknymi obrazami i artystycznie wykonanem cymborium."

press about us

Bolesław Prus
„Tygodnik Ilustrowany” nr 51, 1897

FIG. 1. 1897.
Zakład Św. Franciszka Salezego: Jadalnia.

individuals and companies involved in the erection of the building:

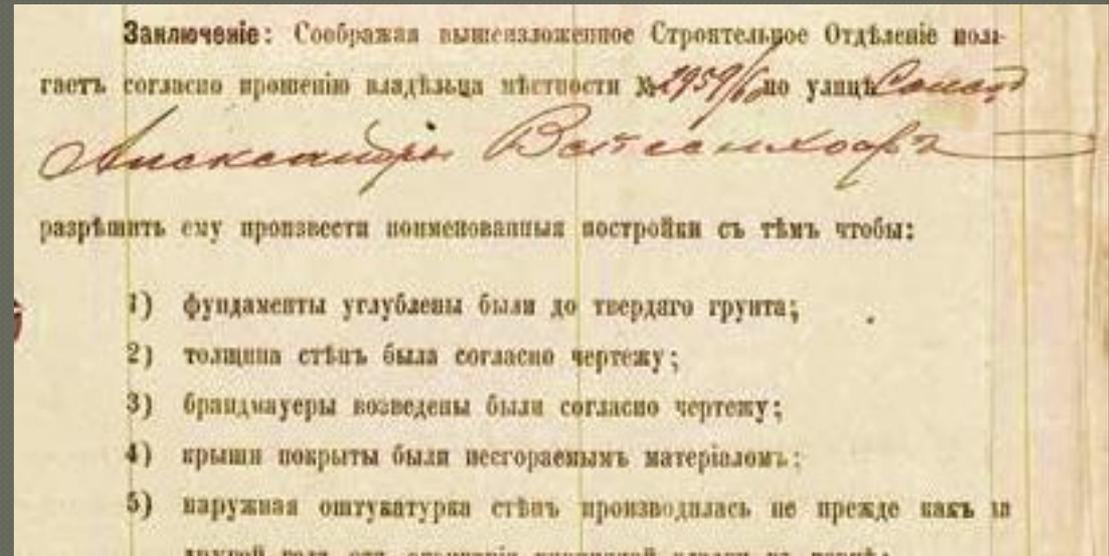
Aleksandra Weysenhoff – in the preserved construction plan appears as the owner of the building;

Władysław Marconi – architect, plans author;

Stanisław Adamczewski – architect, supervision;

Edward Cichocki – architect, plans co-author, cooperated with Wł. Marconi;

Wojciech Gerson - donated the painting of St. Francis de Sales to the chapel;

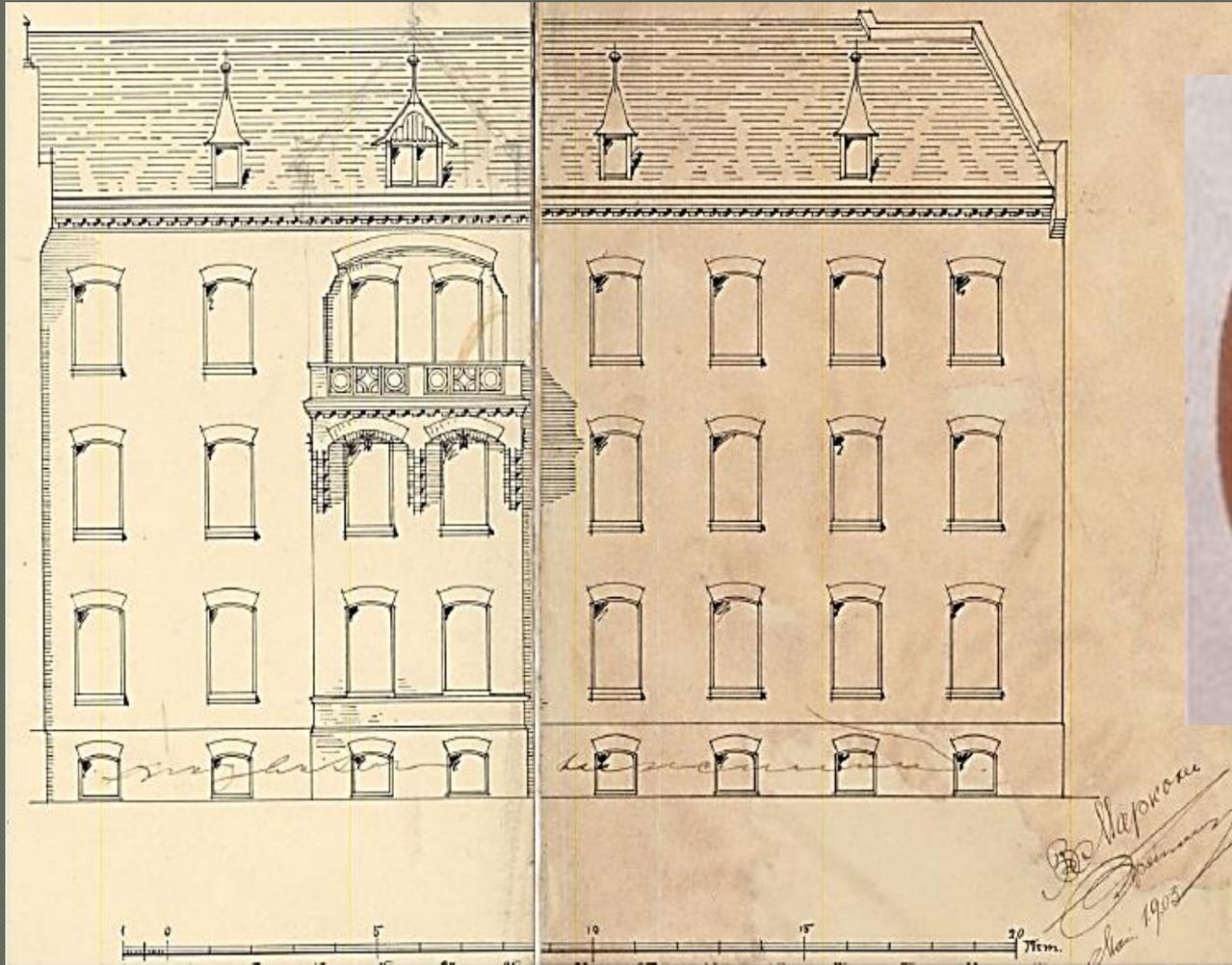

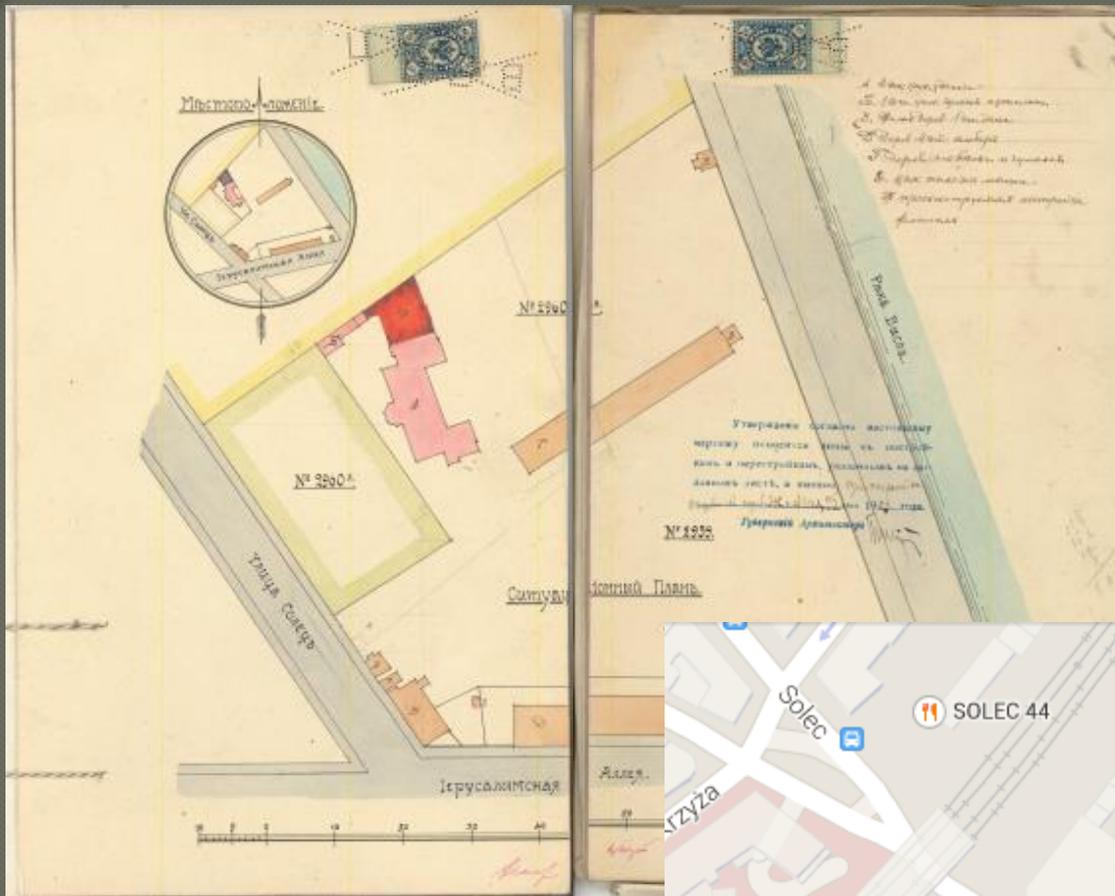
individuals and companies involved in the erection of the building:

- ❖ **P. Bevense** – joinery and carpentry,
- ❖ **P. Szymborski** – foreman bricklayer,
- ❖ **P. Pytlasiński** – tinsmith
- ❖ **Pp. Małachowski i Grodzki** – roof tiles donor,
- ❖ **P. Otton Alberti** – gas plant manager and donor of gas appliances,
- ❖ **Pp. Bronikowski i Sommer** – water supply appliances sold for a significantly lowered price,
- P. Kanigowski** – two wagons of lime,
- ❖ **„Grodziec” Stanisław Ciechanowski company and Portland-Cement Factory „Wysoka” Jakub Eiger** – 25 barrels of cement each.

our home design by Władysław Marconi

1903

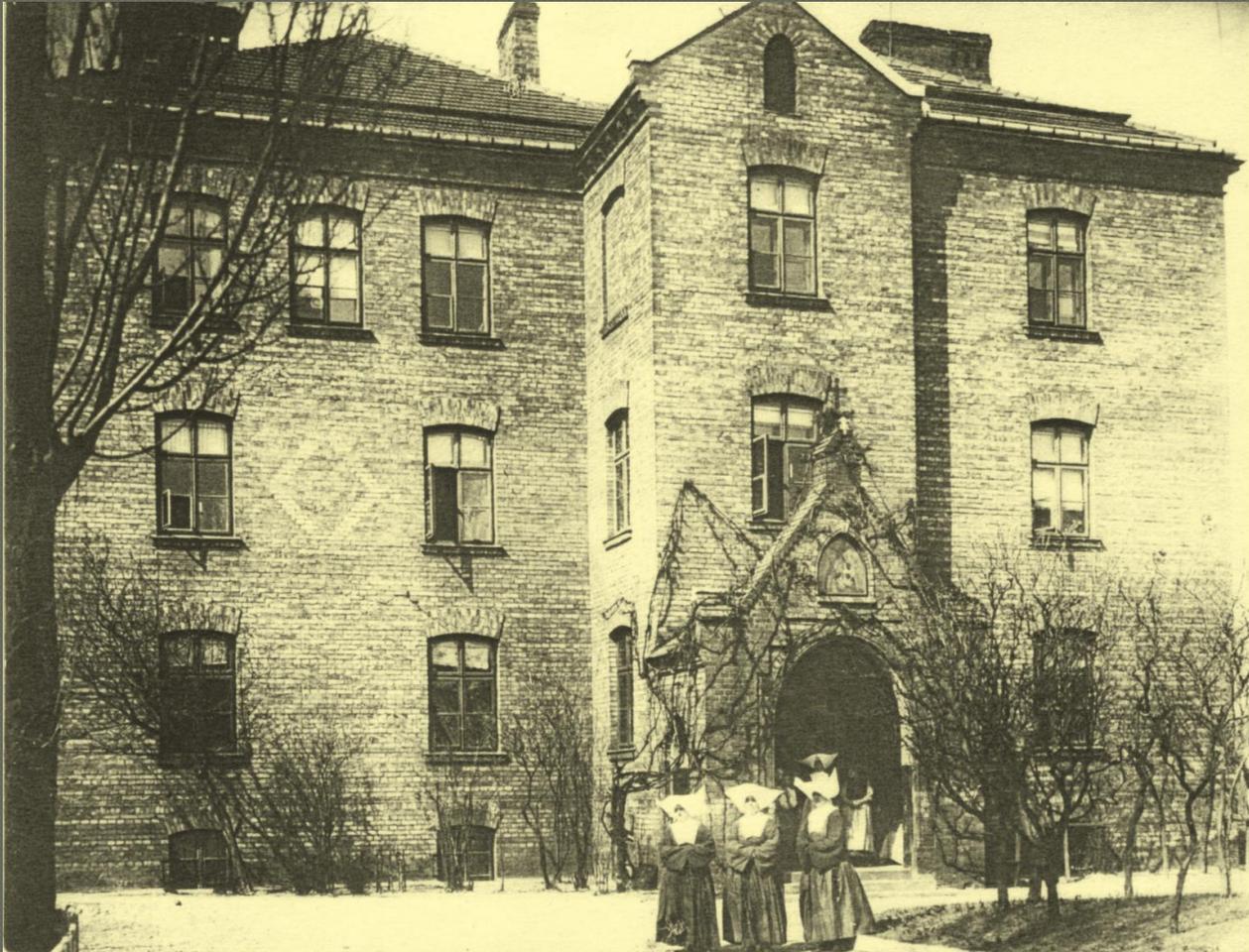
we are here

2013

spring 1903

society presidents

1882 – 1916	Anna Kobylińska
1916 – 1919	Aleksandra Weysenhoff
1919 – 1921	Antonina Rudzka
1921 – 1939	Aleksandra Weysenhoff
1945 – 1952	Karol Olszowski
1952 – 1966	Zbigniew Wasiutyński
1966 – 1968	Antoni Tyszyński
1968 – 1970	Józef Zaorski
1970 – 1985	Józef Piątek
1985 – 1993	Jan Kobyliński
1993 – 2004	Alina Dłużewska
2004 – 2008	Jan Kobyliński
2009 –	Adam Stradowski

Anna Maria Kobylińska (1842 – 1929)

originator and founder of
the Saint Francis de Sales Almshouse

The first and lasting director and treasurer of the Society.

For nearly 60 years she worked for the charity in the name of, as she put it „properly understood mercy”

Biuro informacyjne o nędzy wyjątkowej,
sprawdzonej przez siostry miłosierdzia, poleca miłosierdzia
publicznosci warszawskiej.
Tamka № 35.— Posiedzenie dnia 16-go stycznia 1896 r.

N. w domu	Ulica	Nazwisko lub initiale	U W A G I
61	Twarda	Karczewska Roz.	Mąż chory, dz. dr. 5-ro.
11	Hoża	Lowenty Walerja	Mąż chory, dz. dr. 5-ro.
21	No. Wiejska	Ciesielska Kazim.	Wdowa, dzieci drob. 5-ro.
13	Daleka	Makowski Jan	Zona chora, dz. dr. 6-ro.
18	Tarczyńska	Grabowicz Magd.	Mąż zmarł obecnie, dzieci drob. 4-ro.

Aleksandra Emilia Weyssenhoff (1860 – 1945)

Society co-founder,
lasting President and donor

President of the Society for 23 years, with a short break between 1919 and 1921.

Minutes of the General Meeting No. 4 from 1907 is the first and No. 39 from 31st May 1939 the last that bears the name of Mrs. President.

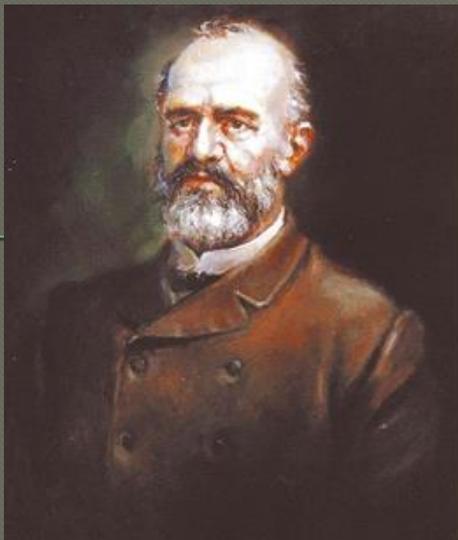

Alexandra Weyssenhoffowa

111 years ago

- ❖ on 13th December 1904 **Jan Bloch made a bequest in favor of the Society** – deed No. 1592 registry.
- ❖ on behalf of the Bloch family Wilhelm Wellish became the plenipotentiary managing assets (after the death of Bloch he was entrusted with the management of the interests of the deceased principal).
- ❖ 21st February 1905 by a notarial deed No. 181 Society endorses the gift of the Bloch family
- ❖ 24th September 1905 in the presence of the notary Szymon Landau donation agreement is signed.
Adopted and approved by the notarial act was the basis for entry in the land register.

Jan Gottlieb Bloch testament

Written by my own hand
fourth of December 1901.

- ❖ .....
- ❖ na części nieruchomości mojej nr. 2959, 2960, 2961 na Solcu w Warszawie położonych na przestrzeni zawierającej przeszło 4 000 łokci kwadratowych wybudowanym został przytułek noszący nazwę Śgo Salezego. **Grunt ten oddaję na własność nieograniczoną Tegoż przytułku Śgo Salezego.**
- ❖ nadto z gruntów przyległych do mego przytułku Śgo Salezego (z placów nieruchomości moich nr 2959, 2960 A.B., 2961 zawierających przestrzenie około ..... łokci gruntu, część około dwadzieścia jeden tysięcy łokci – 21 000 łokci gruntu, przeznaczam na zakładanie instytucji dobroczynnych według uznania żony mojej. Granice tego darowującego się placu wskaże żona moja Emilia wedle swego uznania z ogólnej przestrzeni tych wzmiankowanych placów lub którego bądź z nich.
- ❖ .....

17th February 1903

На подлинномъ написано: „Утвер-
ждаю.“
За Министра Внутреннихъ Дѣлъ,
Товарища Министра П. Дурново.
17 Февраля 1903 г.
Въруч. на Директора, Вице-Ди-
ректоръ (подп.) А. Арбузовъ.

УСТАВЪ ОБЩЕСТВА Пріюта Св. Франца Салезія.

I. Цѣль Общества.

§ 1.

Общество имѣеть цѣлью бездѣльное призрѣніе лицъ
обоюго пола, престарѣлыхъ или неспособныхъ къ труду
и неимѣющихъ средствъ содержанія — и устройство яслей
для дѣтей до шестилѣтняго возраста.

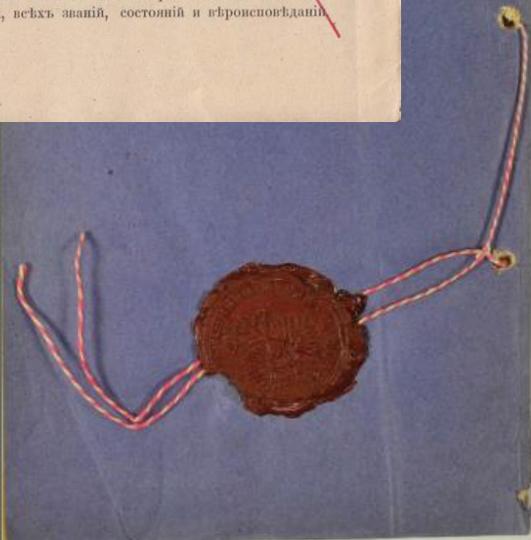
§ 2.

Количество прирѣваемыхъ въ пріютѣ зависитъ отъ
удобства помѣщенія и матеріальныхъ средствъ пріюта.

II. Составъ Общества.

§ 3.

Общество состоитъ изъ неограниченнаго числа лицъ
обоюго пола, всѣхъ званій, состояній и вѣроисповѣданій.

The Ministry of Internal Affairs in Petersburgs approved the **first statute of the Saint Francis de Sales Almshouse Society.**

The case on behalf of the Council of Guardians was led by the lawyer **Alfons Ziętkowski**, supervised by The Public Charity City Council (Rada Miejska Dobroczynności Publicznej).

the statute specifies:

primary objectives:

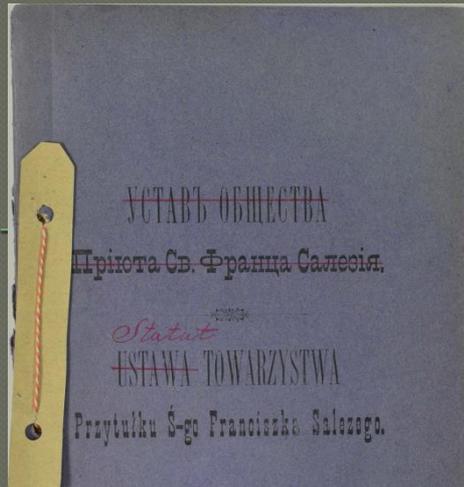
- ❖ free care for people of both sexes, old and incapable, deprived of livelihood,
- ❖ running a nursery for children up to the age of six,
- ❖ the ward size would depend on available premisses and resources.

structure:

- ❖ It has been assumed that the Society may consist of an unlimited number of members of both sexes, of each state, property and creed,
- ❖ members were divided into honorary, ordinary, cooperating and supporting,

composition and organisation:

- ❖ Board of Directors and the General Assembly, its powers and activities;

dopisuje się: "właściwemu Ministerstwu".
16. §§ 53 i 54. wykreśla się całkowicie.
17. W § 55 skreśla się wyrazy: "za zgodą
Jenerał Gubernatora Warszawskiego".
18. W § 56 wykreśla się wyrazy: "za po-
średnictwem Jenerał Gubernatora Warszawskie-
go."

*Na zasadzie postanowienia Mini-
sterstwa Spraw Wewnętrznych z dnia
20 października 1920 r. № 2.2378
wbiągnięto do rejestru stowarzyszeń
i związków, № 268 stowarzyszenie
pod nazwą Towarzystwo Przytulku
Ś-go Franciszka Salazego.*

Warszawa, dnia 20 października 1920 r.

Minister Spraw Wewnętrznych

W. Kulczyński

first General Assembly of Members of the Society

13th October 1903, at the headquarters at ul. Solec 36, according to the new statute, first Society authorities have been elected.

The meeting was opened by Father Bishop Kazimierz Ruszkiewicz.

Among the present were:

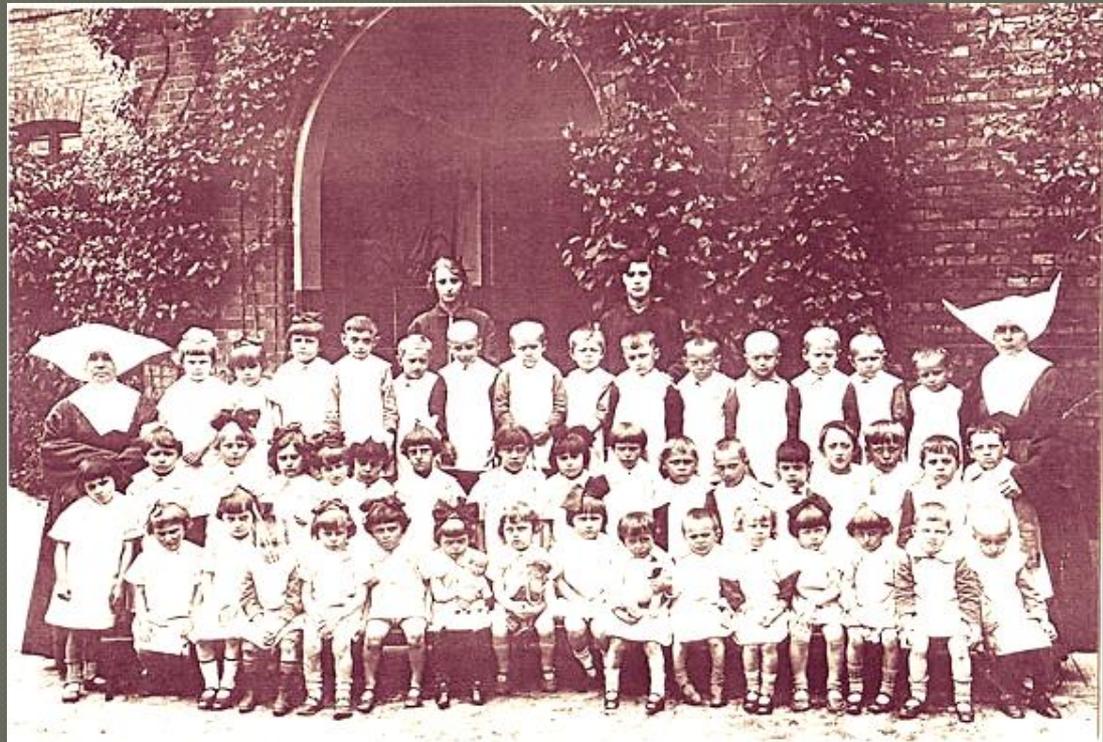
Aleksandra Weysenhoff, Anna Kobylińska, Izabella Karska, Emilia Bloch, Zofia Goldstand, Antonina Rudzka, Kazimierz hr. Sobański, Leon Grabowski, Władysław Marconi, Stanisław Godlewski, Kazimierz Jasiński, Gustaw Gerlach, Władysław Grosse, Włodzimierz Karski, Cezary Ponikowski, Leon Goldstand, Bronisław Ziemiński, Julian Wasiutyński.

Протокол № 1.
Составлен 1903 года, Октября
13 / 31 дня, в Варшаве, по
улице Сolec, в доме № 36,
за Сolec.

Въ всеобщемъ собраніи, въ 3 часа пополудни, въ
заседаніи Общества Пріюта Св. Франца Сolecіи,
въ 13 числа, а именно въ домъ Пріюта,
въ Сolecіи, Комиссія и нѣ кандидатовъ.
Присутствовали Общину Созданія Его Пріюта,

Jan Bloch gesture made possible:

- ❖ shelter and care for people of both sexes, regardless of creed in the Saint Francis de Sales Almshouse
- ❖ between 1903 and 1969 a nursery for children,

Jan Bloch gesture made possible :

- ❖ since 1909 until 1934 operating on the neighboring purchased parcel hostel of St. Anna for poor university students, then converted into nursery,
- ❖ Society activities have been appreciated by the Holy See. In 1918 Apostolic nuncio Achilles Ratti (later pope Pius XI) supported the Society with an offering from the Pope Benedict XV,
- ❖ Between 1939-1945 the Society expanded its care to all in need and during the Warsaw Uprising helped its participants,
- ❖ in 1945 repatriated French, Belgians and Dutch found refuge in the House, which cooperated with the Red Cross
- ❖ Emergency nursing care was rendered to the population, the House issued dinners to 800 a day
- ❖ the Society of Saint Francis de Sales Almshouse in Warsaw in spite of many hardships survived and still operates its statutory activities in its premises.

in the past 112 years

- ❖ General meetings of the members were held 110 times
- ❖ Societies Board composition changed 105 times,
- ❖ 13 presidents were in office, 12 vice presidents employing 14 secretaries, 8 treasurers and 10 Almshouse managers.
- ❖ over the years people changed, name of the Almshouse evolved depending on prevailing government policies, the building changed its shape as well.

Budynek w 1897r.

Budynek po zniszczeniach wojennych 1945

Budynek współcześnie

1882 -1982

- ❖ the only break in the activities of the Society (but not the house) was caused by the World War II.
- ❖ only in 1982, due to the introduction of martial law in Poland, general assembly has not been held.

not only the building is the reminder of what has been

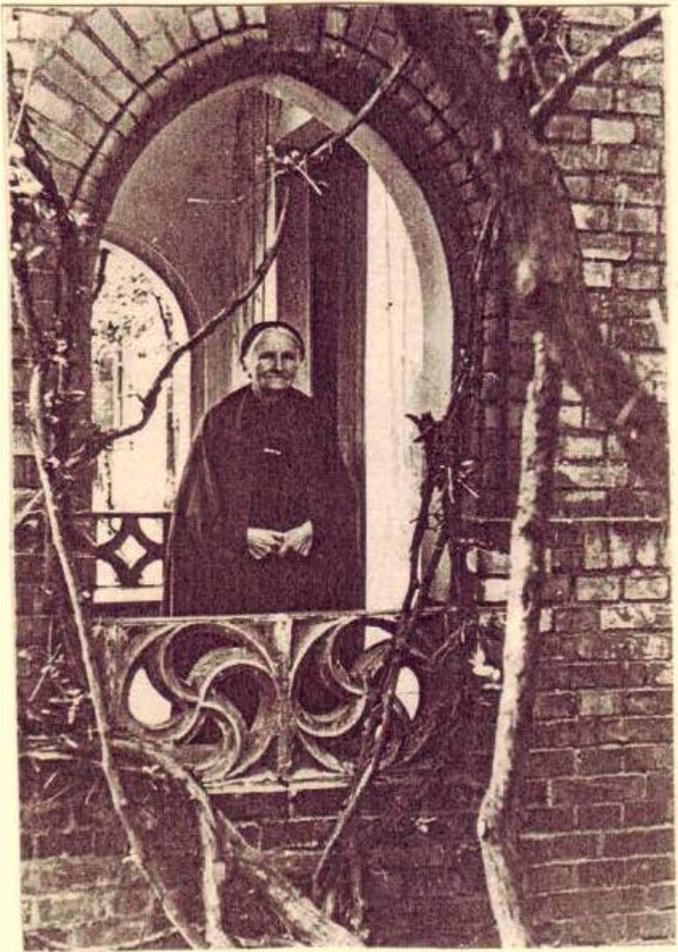

When the building was planned, nobody suspected that the works then conducted would serve their purpose in the XXI century.

The details such as terracotta flooring, fire safety staircase, kitchen elevators and the chapel for residents retain their form to this day.

1993 – 2010 17 years of wandering

- ❖ at the request of Sisters of Charity of Saint Vincent de Paul the Property Commission issued a ruling transmitting the building and perpetual usufruct of land to the Sisters.
- ❖ after 90 years of working together with the Sisters, 28.03.1993 last General Assembly of Society members took place in the Almshouse,
- ❖ dissolution of the Society has been considered, however, in the end the resolution was taken unanimously in favour of its continuation,
- ❖ for 17 years court proceedings were conducted which led to retrieval of the building and the ability to continue the statutory activities,
- ❖ the Sisters left the House in 31.03.2010r.

the building in its existing shape

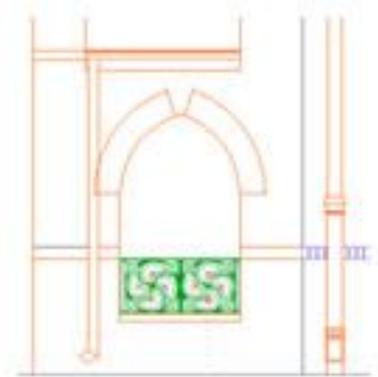
- ❖ is a consequence of systematic expansion
- ❖ the main building and part of the outbuildings were built in 1897,
- ❖ outbuilding with loft and south wing of the main building were built in the interwar period,
- ❖ in the 60s of XX century between the avant-corps a chain of rooms was built, supplemented with upper floors in the eighties along with reinforced concrete balconies,
- ❖ in 2003 elevator shaft was built, dormer windows were added in the adapted attic.

plans for the nearest future

restaration works

- ❖ vertical and horizontal moisture wall insulation
- ❖ Elimination of wall cracks and renovation of the damaged brick facade
- ❖ restoration of ornaments

2015 planning of the common future

TOWARZYSTWO
Przytułku
św. Franciszka Salezego
— w Warszawie —

Andrzej Gajda

Towarzystwo Przytułku św. Franciszka Salezego w Warszawie

rok założenia 1882

Robert Gajewski

Towarzystwo Przytułku św. Franciszka Salezego w Warszawie od 2007 posiada status Organizacji Pożytku Publicznego
www.przytuleksalezego.pl • 00-394 Warszawa, ul. Solec 36a • tel. 22 625 63 42 • KRS 0000063509

TOWARZYSTWO Przytułku św. Franciszka Salezego w Warszawie

rok założenia 1882

Robert Gajewski

Towarzystwo Przytułku św. Franciszka Salezego w Warszawie od 2007 posiada status Organizacji Pożytku Publicznego
www.przytuleksalezego.pl • 00-394 Warszawa, ul. Solec 36a • tel. 22 625 63 42 • KRS 0000063509

2015

© 2015, Towarzystwo Przytułku św. Franciszka Salezego, author Ewa Szczepańska